

Handläggare
Karolin Bogren Gavling
Telefon: 08-508 121 96

Till
Södermalms stadsdelsnämnd
25 augusti 2022

Remiss av Förskolerapport 2021

Svar på remiss från kommunstyrelsen dnr KS 2022/600

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden har på remiss från kommunstyrelsen fått Förskolerapport 2021 för yttrande. Förskolerapporten syftar till att ge en stadsövergripande bild av både fristående och kommunal förskola i Stockholms stad under år 2021. Förvaltningen instämmer med förskolerapportens tre utvecklingsområden; personalens utbildningsnivå och faktiska förutsättningar för uppdraget, tillgång till förskola och tidigare förberedelser för fortsatt utbildning samt att fortsätta utveckla bilden av likvärdig kvalitet i stadens förskolor och att dessa fortsatt bör prioriteras.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet "Förskolerapport 2021" till Södermalms stadsdelsnämnd för yttrande senast den 30 augusti 2022.

Ärendet har remitterats till samtliga stadsdelsnämnder och stadsledningskontoret.

Ärendet

Utbildningsnämnden har i uppdrag från kommunfullmäktige att årligen ta fram en förskolerapport. Förskolerapporten syftar till att ge en stadsövergripande bild av både fristående och kommunal förskola i Stockholms stad 2021.

Förskolerapporten baseras bland annat på offentlig statistik och uppgifter från SCB, Skolverket, Sweco och ILS (stadens system för integrerade ledning och styrning).

Vidare har samtliga stadsdelsförvaltningar redovisat underlag till rapporten utifrån utvecklingsområden och nationellt angelägna områden för förskolan. Rapporten grundar sig också på uppgifter som samlats in från förskolor med enskilda huvudmän.

Förskolerapportens slutsatser visar på att åtgärder inom följande områden fortsatt bör prioriteras för att förbättra kvaliteten och likvärdigheten för alla barn i Stockholms stads förskolor:

- Personalens utbildningsnivå och faktiska förutsättningar för uppdraget.
- Tillgång till förskola och tidigare förberedelser för fortsatt utbildning.
- Fortsätta utveckla bilden av likvärdig kvalitet i stadens förskolor.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i stadsdelsdirektörens stab och kansli i samverkan med förskoleavdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och pensionärsrådet den 15 augusti och i rådet för funktionshinderfrågor den 16 augusti 2022.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen instämmer med förskolerapportens tre utvecklingsområden och att dessa fortsatt bör prioriteras.

Personalens utbildningsnivå och faktiska förutsättningar för uppdraget

Av förskolerapporten framgår att förskollärares ledarskap är en viktig faktor i utbildningen och undervisningen.

Förskollärarkompetens ska fördelas mellan förskolorna för att kunna erbjuda en likvärdig förskola med hög kvalitet för samtliga barn.

Södermalms kommunala förskolor har en hög andel legitimerade förskollärare sett till helheten.

Förskolorna har en strategi för hur de ska arbeta om det saknas legitimerade förskollärare på någon avdelning. Målsättningen är att fördela de legitimerade förskollärarna jämnt över förskolornas avdelningar.

I underlaget till förskolerapporten från Södermalms kommunala förskolor år 2021 redovisades nio avdelningar som inte hade en legitimerad förskollärare. Utifrån dåvarande läge har förskolorna arbetat vidare med att fördela de legitimerade förskollärarna till de grupper som saknade legitimerade förskollärare.

Enligt förskolerapporten är andelen personal med övrig utbildning, de medarbetare som saknar utbildning för att arbeta med barn, den största gruppen medarbetare i stadens förskolor.

Inom Södermalms kommunala förskolor var andelen barnskötare inom förskolan som saknar utbildning för arbete med barn 45 procent enligt SCB per den 15 oktober 2020. Uppdragsutbildningar till barnskötare så som exempelvis den som staden erbjuder räknas inte med i denna statistik utan dessa räknas som att de saknar utbildning för att arbeta med barn. Därför har förvaltningen påbörjat en kartläggning av vilka utbildningar, barnskötare utan genomförd gymnasieutbildning på barn- och fritidsprogrammet, har. Det underlag som hitintills hämtats in visar på en stor variation av utbildningar som exempelvis lärare, fritidspedagog, förskollärare under utbildning och uppdragsutbildningar till barnskötare.

Arbetet med hur handlingsplanen för förskollärare och barnskötare ska omsättas i praktiken har fortlöpt. Planerings- och utvecklingstid (PUT) och tid för särskilda uppdrag (UT) är inlagt i medarbetarnas schema. Denna struktur har förskollärare och barnskötare upplevt bidra till bättre förutsättningar för att genomföra undervisningen i förskolan.

Tillgång till förskola och tidigare förberedelser för fortsatt utbildning

Inom Södermalms stadsdelsområde är 95,6 procent av barnen inskrivna på förskolan. Stadens totala inskrivningsgrad år 2021 uppgick till 94,6 procent. Det är 54 procent av barnen som är inskrivna i fristående förskola och 46 procent i de kommunala förskolorna i stadsdelsområdet. Förvaltningen kommer att påbörja ett arbete med att undersöka vad som är anledningen till att barn i förskoleåldern inte är inskrivna i förskolan och utifrån det se över vad som behöver göras för en högre inskrivningsgrad.

Insatser för att stärka barns språkutveckling

Svenska språket och flerspråkighet

Förskoleavdelningen har prioriterat arbetet med barns språkutveckling. Exempelvis har avdelningen samarbetat med biblioteken på Södermalm för att utveckla förskolornas arbetssätt för språkutveckling. De digitala verktygen används i undervisningen för exempelvis språkutveckling då en app med en digital bokhylla finns i alla förskolors digitala bibliotek. Den digitala bokhyllan innehåller böcker på många språk inklusive de nationella minoritetsspråken. En stor del av böckerna är tillgänglighetsanpassade genom att de är syntolkade.

Som ett exempel på språkutvecklande arbete vill förvaltningen lyfta följande arbetssätt. Under året har tre av Södermalms kommunala förskolor där det är en högre grad av barn som har annat modersmål än svenska utvecklat sitt arbete med flerspråkiga barn i förskolan.

Dessa förskolor har förstärkt sitt språkutvecklande arbete för att stärka barn med annat modersmål i det svenska språket. Detta sker bland annat genom ett nytt arbetssätt där barnen delas in i språkgrupper. Språkgrupperna ger barnen en möjlighet att skapa mening genom alla sina språkliga resurser och att utveckla dem.

Insatser för att höja personalens språkliga kompetens

Inom förvaltningens förskolor är det sex nyckelpersoner som deltar i stadens utbildning för att bli kursledare i flerspråkighet. Under år 2022 kommer kursledarna påbörja att utbilda pedagoger i förskolan i att arbeta med barns flerspråkighet. Målsättningen är att alla pedagoger ska ha genomgått utbildningen inom ett par år. Grunden i utbildningen är att på bästa sätt kunna bidra till att barn med annat modersmål än svenska, tillsammans med sina föräldrar, lägger grunden till flerspråkighet genom att stödja sitt modersmål och utveckla sitt andraspråk.

Det kan även uppkomma behov av att höja personalens kompetens i det svenska språket. Även om det mer ofta är relaterat till stadsdelsnämndsområden med en hög koncentration av barn med ett annat modersmål än svenska, kan det också gälla Södermalm. Medarbetarna erbjuds då utbildningsinsatser i det svenska språket.

Fortsätta utveckla bilden av likvärdig kvalitet i stadens förskolor

Förvaltningen anser, liksom i förskolerapporten, att det är svårt att få en översiktlig lägesbild av likvärdig kvalitet när analysen utgår från olika underlag. I rapporten konstateras att det för en likvärdig bedömning av kvalitet oavsett huvudman i staden behövs metoderna för uppföljning på stadens nivå anpassas för att kunna ge fler jämförbara underlag. I dagsläget är det utbildningsförvaltningen som myndighet som utövar den reglerade tillsynen av de fristående förskolorna på såväl enhets- som huvudmannanivå. Motsvarande tillsyn av de kommunala förskolorna genomförs av Skolinspektionen.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Ann-Christine Jenvén
Stadsdelsdirektör
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Lena Kullberg-Boman
Avdelningschef
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Bilaga

Förskolerapport, förskola i Stockholms stad 2021

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Ann-Christine Jenvén, Stadsdelsdirektör	2022-08-18
Lena Kullberg-Boman, Avdelningschef	2022-08-17